

Propuneri și obiecții la proiectul Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Consiliului de Integritate

Punct	Textul normelor	Obiecții și propuneri
Pct. 3	<p>Consiliul este o structură reprezentativă, ce activează în ședințe și face parte din conducerea Autorității Naționale de Integritate (în continuare ANI). Consiliul dispune de un buget care este parte integrantă a bugetului Autorității Naționale de Integritate.</p>	<p>Norme care contravin mai multor prevederi din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (Legea nr. 132/2016). În conformitate cu art. 8 alin. (1) din legea citată, Autoritatea este constituită din conducere și aparat. Prin conducere, în sensul art. 9 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, intitulat "Conducerea Autorității" se înțelege președintele și vicepreședintele Autorității.</p> <p>La fel, în ceea ce privește bugetul Consiliului, normele nu sunt acoperite prin prevederi ierarhic superioare. Legea nr. 132/2016 nu conține reglementări speciale referitoare la bugetul Consiliului. Astfel, potrivit art. 4 din legea citată, Autoritatea este finanțată de la bugetul de stat. Aceasta poate beneficia de asistență și finanțare în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Autoritatea estimează cheltuielile aferente activității sale și își planifică bugetul anual și bugetul pentru cel puțin 3 ani ulteriori. Autoritatea are buget propriu, care se elaborează, se aprobă, se execută și se raportează în conformitate cu legislația privind finanțele publice și responsabilitățile bugetar-fiscale. Activitatea Autorității este supusă anual auditului Curții de Conturi.</p> <p>Obiecția se reține și pentru pct. 15 subpct. 6) din proiect în ceea ce privește "elaborarea componentei bugetare a Consiliului în cadrul bugetului ANI".</p> <p>Normele problematice urmează a fi excluse. Acestea, în fond, instituie norme primare de drept, astfel încălcându-se principiul coerenței, corelației și subordonării actului normativ legii, statuat prin art. 4 lit. a) din Legea nr. 317/2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale (Legea nr. 317/2003). În sensul art. 5 alin. (1) din aceeași lege, actul normativ trebuie să se integreze organic în sistemul legislației, scop în care proiectul trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior, cu care se află în conexiune. Proiectul de act normativ întocmit pe baza unui act de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin același act și nici nu poate contraveni</p>

<p>Pct. 8 subpct. 3) lit. f)</p>	<p>Revocarea mandatului membrului Consiliului se face în cazul în care: (...) 3) survin circumstanțe care fac ca acesta să nu mai corespundă următoarelor cerințe: (...) f) în privința căruia nu s-a constatat, prin act definitiv, încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților sau al restricțiilor; (...)</p>	<p>scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.</p> <p>Textul urmează a fi revăzut astfel încât să corespundă cu prevederile din art. 12 alin. (5) lit. c) coroborat cu art. 12 alin. (3) lit. f) din Legea nr. 132/2016. Revocarea mandatului membrului Consiliului se face în cazul în care în privința acestuia s-a constatat, prin act definitiv, încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. Astfel, se încalcă exigențele tehnicii legislative – art. 48 alin. (4) din Legea nr. 317/2003. În actul normativ se pot reproduce, pentru expuneri mai detaliate, reglementări din acte normative de nivel superior. În cazul în care, pentru înțelegerea corectă și completă a actului normativ, este necesară reproducerea unor prevederi din actul normativ de nivel superior, acestea se reproduc întocmai.</p> <p>Eventual, pentru a evita astfel de erori, dar și amendarea prevederilor odată cu amendarea prevederilor ierarhic superioare, ar fi recomandabilă substituirea textului din pct. 8 cu referirea de rigoare la art. 12 alin. (5) din Legea nr. 132/2016, expunând textul în următoarea redacție: ”Revocarea mandatului membrului Consiliului se face în cazurile prevăzute de art. 12 alin. (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate”. De notat - referirea trebuie efectuată astfel încât aceasta să corespundă art. 48 alineatele (1) și (2) din Legea nr. 317/2003.</p>
<p>Pct. 8 subpct. 3) literele l)-o)</p>	<p>Revocarea mandatului membrului Consiliului se face în cazul în care: (...) survin circumstanțe care fac ca acesta să nu mai corespundă următoarelor cerințe: (...) l) acesta este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, din motive de sănătate, o perioadă mai mare de 3 luni consecutive; m) acesta absentează nemotivat de la 3 ședințe consecutive sau de la oricare 6 ședințe ale Consiliului în cursul unui an; n) acesta încalcă restricția prevăzută la punctul 8 din prezentul Regulament; o) încalcă prevederile respective ale legislației privind declararea averii, conflictului de interese, incompatibilităților sau restricțiilor.</p>	<p>Prevederile nu se mai referă la cerințele impuse membrului Consiliului, constituind subpuncte, urmând să fie notate consecutiv prin cifre arabe și o paranteză: 4), 5), 6), 7).</p> <p>În conformitate cu art. 48 alin. (5) din Legea nr. 317/2003, referirea la alte puncte din același act se face în cazul necesității de a se menționa raporturile dintre reglementări sau de a se evita repetarea. La lit. n) – nu este clară referința. Este recomandabilă, urmând sensul art. 12 alin. (5) lit. f) din Legea nr. 132/2016, coroborat la textul art. 12 alin. (6) din aceeași lege. Prin cele din urmă prevederi, membrii Consiliului au obligația ca, în exercitarea atribuțiilor ce le revin, să se abțină de la exprimarea publică a convingerilor lor politice privind activitatea Consiliului sau a Autorității și să nu favorizeze vreun partid politic. Este importantă corectarea referinței, prevederile de rigoare fiind expuse în pct. 10 din proiect.</p>

		La lit. o) – propunem excluderea prevederilor repetitive. Acestea sunt acoperite prin prevederi ale lit. f) din același subpunct, urmând ca acesta să fie completat în sensul recomandării expuse mai sus.
Pct. 9	În cazul încetării mandatului înainte de termen, entitățile vizate, inclusiv la propunerea Consiliului sau a altor autorități publice competente, desemnează un nou membru al Consiliului în condițiile legii.	Prevederile contravin rigorilor tehnicii legislative – art. 48 alin. (4) din Legea nr. 317/2003. Textul ”inclusiv la propunerea Consiliului sau a altor autorități publice competente” nu se regăsește în textul prevederilor actului normativ superior – art. 12 alin. (4) din Legea nr. 132/2016. Propunem excluderea acestor cuvinte.
Pct. 14	Este interzis Consiliului sau membrilor acestuia să intervină în activitatea inspectorilor de integritate, aparatului ANI, privind cazurile individuale de exercitare a controlului averii și al intereselor personale, exercitarea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților și al restricțiilor, constatarea și sancționarea încălcărilor regimului juridic al averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților și al restricțiilor.	În conformitate cu art. 47 alin. (2) din Legea nr. 317/2003, norma actului normativ trebuie exprimată laconic, evitându-se atât formulările generalizate, vagi, cât și cele excesiv detaliate. Urmând sensul acestor rigori – propunem redactarea textului exprimându-l în următoarea redacție: ”Este interzis Consiliului sau membrilor acestuia să intervină în exercitarea de către conducerea și aparatul ANI a atribuțiilor de control.”
Pct. 21	Conducerea ședințelor și coordonarea activității Consiliului între ședințe este efectuată de către președintele ședinței, ales din rândul membrilor Consiliului, la începutul ședinței sau la ședința precedentă cu majoritatea membrilor Consiliului. Calitatea de președinte a ședinței este exercitată prin rotația tuturor membrilor Consiliului.	Prevederile trebuie concretizate astfel încât acestea să fie în corespundere cu prevederile art. 12 alin. (9) din Legea nr. 132/2016 - ședințele Consiliului sunt publice și sunt prezidate, pe durata unei ședințe, de un președinte de ședință ales cu majoritatea voturilor membrilor desemnați. Astfel, urmează a fi concretizat că președintele se alege din rândul membrilor desemnați, ultima frază urmând a fi exclusă, rotația nefiind prevăzută de lege. Obiecția este reținută și pentru pct. 24, insistând asupra caracterului public al tuturor ședințelor. În partea ce ține de membrii desemnați – concretizarea între membrii desemnați și prezenți – trebuie să fie efectuată în tot cuprinsul textului proiectului. În acest sens, este necesară o revizuire esențială a proiectului.
Pct. 22	Președintele ședinței își exercită atribuțiile prevăzute de prezentul Regulament imediat după alegere, exercitând atribuțiile de coordonare a activității Consiliului în	Pornind de la obiecțiile expuse referitoare la pct. 21, propunem comasarea punctelor 22 și 23 într-un punct, evident cu renumerotarea în continuare a tuturor punctelor, expunându-l în următoarea redacție: ”Președintele

	<p>perioada de după ședința la care a fost ales și până la finele ultimei ședințe, prezidate de către acesta, cu asigurarea predării materialelor următorului președinte al ședinței ales prin rotație.</p>	<p>ședinței, imediat după alegere, coordonează activitatea Consiliului, exercitând următoarele atribuții: 1) prezidează ședința Consiliului pentru care este ales, inclusiv asigură ordinea în ședință; (...) 4) organizează activitatea Consiliului în perioada între ședințe;”, în continuare – potrivit textului.</p> <p>Propunem excluderea cuvintelor ”și moderează”, sensul acestora fiind acoperit prin noțiunea de a prezida.</p> <p>La fel, propunem excluderea cuvintelor ”și a secretariatului” din textul pct. 23 subpct. 4), dar și, în același sens, revizuirea întregului proiect. În conformitate cu art. 12 alin. (10) din Legea nr. 132/2016 – Lucrările de secretariat ale Consiliului sunt asigurate de Autoritate. Aceste prevederi nu trebuie interpretate ca unele care ar permite Consiliului instituirea, în cadrul Autorității, a unei subdiviziuni distincte – a Secretariatului. Astfel, se aduce atingere nu numai principiului coerenței, corelației și subordonării actului normativ legii, dar și se încalcă limitele de competență delegate Consiliului. Or, în temeiul art. 8 alin. (2) din Legea nr. 132/2016, efectivul-limită și structura organizatorică a Autorității sunt stabilite printr-o hotărâre a Parlamentului (a se vedea Hotărârea Parlamentului nr. 9/2018 privind aprobarea structurii și a efectivului-limită ale Autorității Naționale de Integritate).</p>
Pct. 25	<p>Ședințele Consiliului sânt deliberative dacă la acestea participă cel puțin 5 dintre membrii Consiliului.</p>	<p>Pornind de la prevederile art. 12 alin. (9) din Legea nr. 132/2016 – de concretizat că este vorba de 5 membri desemnați ai Consiliului. Reiterăm necesitatea acestei concretizări (desemnați sau prezenți) în tot textul proiectului.</p>
Pct. 26	<p>Prima ședință a Consiliului este convocată de către președintele ANI în cel mult o lună de la numirea celui de-al cincilea membru al Consiliului.</p>	<p>În opinia noastră, prevederile poartă un caracter tranzitoriu, nefiind utile în condițiile actuale. Or, în cazul actualului Consiliu, componența acestuia urmează a fi renovată pe măsura expirării mandatului fiecăruia din membri de fiecare din autoritățile investite cu dreptul de a-și desemna reprezentanți în Consiliu. Propunem excluderea acestora.</p>
Pct. 27	<p>Ședințele Consiliului sunt conduse de către președintele ședinței, iar în lipsa acestuia de către un președinte de ședință ales la începutul ședinței, în condițiile prezentului Regulament.</p>	<p>Normele necesită a fi clarificate, fiind confuze.</p>

Pct. 29	Consiliul se convoacă în ședințe ordinare, extraordinare ori de urgență. Ședințele ordinare au loc nu mai rar decât o dată în lună, iar ședințele extraordinare ori de urgență - după necesitate.	În tot textul proiectului normele referitoare la ședințe urmează a fi revăzute, nefiind clară distincția între ședințele extraordinare și cele de urgență.
Pct. 30	Convocarea ședințelor plenare ale Consiliului se face de către președintele ședinței Consiliului sau de cel puțin trei membri ai Consiliului, după cum urmează:	Reținem obiecția expusă referitor la pct. 29. Propunem excluderea cuvintelor ”plenare ale”, ședințele Consiliului, în esență, urmând a fi plenare.
Pct. 38	Ordinea de zi a ședinței se aprobă cu votul majorității membrilor Consiliului la începutul fiecărei ședințe și se consemnează în procesul-verbal.	A se vedea obiecția expusă referitor la pct. 25. Se reține obiecția pentru întreg text al proiectului.
Pct. 47	În situații care nu suportă amânare, cu titlul de excepție, justificată și specificată expres în hotărârea Consiliului, dacă cel puțin 3 membri ai Consiliului optează pentru această opțiune, membrii Consiliului pot vota prin e-mail (poșta electronică). Membrii Consiliului vor informa despre adresa e-mail de la care se acceptă votul. La adoptarea hotărârii prin e-mail se prezumă că sunt prezenți membrii Consiliului care și-au anunțat anterior intenția de a participa la vot. Procedura de vot prin e-mail trebuie să conțină doar o singură chestiune. Pentru fiecare chestiune se inițiază o comunicare prin e-mail separată de vot. Președintele ședinței Consiliului expediază e-mailul tuturor membrilor Consiliului, cu includerea proiectului hotărârii și specifică perioada de votare, prin care solicită exercitarea votului. Președintele ședinței explica motivele care nu suferă amânare și termenul în care membrii Consiliului urmează să se expună prin e-mail dacă sunt de acord cu procedura de vot prin e-mail, acesta de regulă fiind de până la 3 zile. În cazul adoptării hotărârii prin e-mail, opțiunea de vot este confirmată prin e-mail-ul expedit, în termenul stabilit, secretariatului Consiliului sau președintelui Consiliului care redirecționează comunicarea în atenția secretariatului. Lipsa e-mail-ului în termenii prevăzuți	Prevederile aduc atingere principiului transparenței a activității Autorității, garantate prin art. 3 lit. d) din Legea nr. 132/2016, dar și prin pct. 11 lit. d) din proiect. La fel, normele limitează publicitatea ședinței Consiliului, caracterul public al ședinței urmând a fi asigurat în temeiul art. 12 alin. (9) din Legea nr. 132/2016, dar și în temeiul pct. 20 din proiect. Ar fi recomandabilă excluderea prevederilor.

	reprezintă neparticiparea la vot a membrului Consiliului.	
Pct. 54	Invitatul (expertul) comisiei este obligat să prezinte personal și profesionist, explicând succint relevanța expertizei sau cunoștințelor asupra subiectului discutat. Vorbitorul va declara pe propria răspundere că se va expune cu buna credință și doar pe aspecte pentru care deține cunoștințe despre fapte din prima sursă sau cunoștințe formate din experiența sa. Președintele ședinței solicită vorbitorului invitat să comunice despre existența conflictelor de interese pe marginea subiectului inclus în agenda ședinței la care este invitat să intervină cu o comunicare. Invitatul, în expunerea sa, va specifica clar concluziile. Expunerea invitatului este consemnată în procesul verbal al ședinței și este ulterior folosită în activitatea comisiei. Invitatul poate propune anexarea expunerii sale în forma scrisă la dosarul subiectului discutat. De regulă, după expunerea pe subiectul vizat, invitatul răspunde la întrebările membrilor comisiei. Invitatul nu va intra în discuții contradictorii cu membrii comisiei și se va conforma la formatul structurii respective.	Prevederile sunt excesiv detaliate, fapt ce necesită a fi evitate în sensul art. 47 alin. (2) din Legea nr. 317/20013. Mai mult, unele din prevederi, în opinia noastră, sunt excesive, reducând orice eventual impact benefic al reglementărilor. În ce măsură este utilă expertiza invitatului dacă acestuia i se interzice să intre în discuții contradictorii cu membrii comisiei. Or, care este relevanța normelor referitoare la declararea eventualelor conflicte de interese, dacă invitatul nu este persoana care ia decizii, urmând să-și expună doar opinia asupra aspectelor discutate în cadrul ședinței. Sau, în ce măsură este necesară obligația invitatului să-și probeze expertiza dacă, tocmai pentru că o deține, a fost invitat de Consiliu în ședință. Este recomandabilă reexaminarea normelor.
Pct. 55	Hotărârile Consiliului se adoptă cu votul majorității membrilor Consiliului.	A se vedea obiecția expusă referitor la pct. 25. Se reține obiecția pentru întreg text al proiectului. Reiterăm prevederile art. 12 alin. (9) din Legea nr. 132/2016 - hotărârile Consiliului se adoptă cu votul majorității membrilor desemnați.
Pct. 56	Consiliul poate adopta hotărâri ca acte cu caracter de recomandare sau cu caracter nejuridic (recomandări, opinii, declarații, etc.).	Este necesară clarificarea prevederilor, normele fiind confuze.
Pct. 57	La elaborarea, consultarea, aprobarea și punerea în aplicare a hotărârilor Consiliului cu caracter normativ se respectă prevederile legislației privind transparența în procesului decizional și privind actele normative ale autorităților publice autonome.	Prevederi care conțin o referire generală la prevederile legislației privind actele normative ale autorităților publice autonome, nefiind clar care legislație se are în vedere.
Pct. 61	(...) Decizia poate conține o notă informativă la subsol care	Este necesară excluderea cuvântului ”poate”. Existența opiniei separate

	indică existența opiniei separate.	trebuie consemnată de fiecare dată în textul hotărârii Consiliului. De altfel, atragem atenția asupra necesității uniformizării limbajului cu care se operează în textul proiectului – acte, hotărâri, decizii. În acest sens, este recomandabilă redactarea textului proiectului astfel încât acesta să corespundă rigorilor limbajului și expresiei juridice, statuate, în special, prin art. 46 alineatele (4)-(6) din Legea nr. 132/2016.
Pct. 65 literele p)-t)	Secretariatul Consiliului are următoarele atribuții: (...) p) registrul actelor Consiliului; q) registrul proceselor-verbale; r) registrul corespondenței; s) arhiva înregistrărilor magnetice și electronice ale ședințelor Consiliului; t) alte arhive, date și materiale necesare activității Consiliului; (...)	Reținând obiecțiile generale referitoare la Secretariatul Consiliului și inacceptabilitatea conceptuală a acestora, remarcăm că este vorba de ”ținere” a anumitor registre.
Pct. 72	Este interzisă imixtiunea în activitatea Consiliului și a membrilor Consiliului. Este interzis membrilor Consiliului și Consiliului să intervină în activitatea inspectorilor de integritate, conducerii ANI, privind activitatea curentă de examinare a cazurilor individuale de exercitare a controlului averii și al intereselor personale, exercitarea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitări, constatarea și sancționarea încălcărilor regimului juridic al averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.	Propunem excluderea prevederilor, acestea fiind repetitive. Prevederi similare se conțin în punctele 13 și 14 din proiect.
Punctele 73-75	73. Până la constituirea Secretariatului, funcțiile acestuia sunt asigurate de către un funcționar din aparatului ANI responsabil de domeniul dat de activitate. 74. Actele și procesele-verbale ale Consiliului se publică pe pagina web oficială a ANI, la secțiunea „CI”, în termen de trei zile de la adoptare. 75. Secretariatul asigură publicarea actelor și proceselor-verbale nepublicate pe pagina web oficială a ANI.	Propunem excluderea normelor. Dacă se insistă asupra menținerii acestor prevederi. Acestea, purtând un caracter tranzitoriu, ar trebui să se regăsească în textul hotărârii Consiliului, prin care se va aproba Regulamentul.